

Joukkotiedotusvälineet eli media

”Joukkotiedotusväline” on pitkä sana. Tiedätkö, mitä se tarkoittaa? Entä, mikä on ”media”?

JOUKKOTIEDOTUSVÄLINEET

Tarkastele lukukirjan kuvaa ja täydennä mediaan liittyvillä sanoilla.

Malli: *Radiosta* voi kuunnella *uutisia*.

_____ voi katsoa _____.

_____ voi lukea _____.

_____ voi löytää _____.

Joukkotiedotusvälineet _____.

1 Yhdistä ja ympyröi mallin mukaan.

- Yhdistä puhe ja puhuja.
- Ympyröi puhekuplasta sanat, josta huomaat, kuka puhuu.

Uutisista hyvää iltaa.

Hyvää päivää hyvät
kuuntelijat.

Seuraavaksi näemme
lastenohjelmaa.

Kuulimme juuri
kappaleen Iltasoitto.

Näkemiin uutisista.

uutistenlukija

radiotoimittaja

televisiokuuluttaja

Osta pian! SÄÄSTÄT KUN OSTAT!

TODELLA HALPA!

|| Tiistaina leikki-
puistossa esiintyy
sirkus klo 18.

mainos

mielipidekirjoitus

uutinen

ilmoitus

KAUHUELOKUVAT POIS TELEVISIOSTA

Mielestäni kauhuelokuvia ei saisi esittää televisiossa lainkaan. Ne eivät sovi lasten katsottaviksi, ja siksi niitä pitäisi esittää vain elokuvissa. Television osaa pikkulapsikin panna auki, mutta elokuvaan pääsee vain vanhempien luvalla.

– Lasten parasta ajatteleva –

Koiranpennun pelastus

Sunnuntaina kolme poikaa pelasti koiranpennun autotien vierestä. Pentu oli karannut omistajaltaan, joka etsi sitä läheisestä puistosta. Pojat huomasivat yksinäisen koiranpennun leikkivän vaarallisen

lähellä autotietä. Kun he kuulivat pennun omistajan huhuilevan koiraansa lähistöllä, he nostivat pennun syliinsä ja veivät sen omistajalle. Pennun omistaja oli iloinen ja kehuu poikia ripeästi toiminnasta.

2. a) Yhdistä lehtiteksti sopivaan otsikkoon.
b) Mieti, mistä voi päätellä mikä sopii mihin.

3. Mitä erilaisia lasten

- a) lehtiä
b) televisio-ohjelmia
c) radio-ohjelmia
d) internetsivuja

sinä tiedät?

4. Silmäilkää erilaisia lehtiä. Keskustelkaa:

- a) Ketkä niitä mieluiten lukevat?
b) Mistä sen huomaa?
c) Mitä niistä löytyy?
d) Mitkä sivut ovat kiinnostavia? Miksi?

5. Kerätkää lehdestä erilaisia lehtijuttuja. Vertailkaa niiden kirjoitustyyliä, kuvitusta ja sisältöä. Mistä tietää, onko kyseessä uutinen, mielipidekirjoitus, ilmoitus vai sarjakuva?

6. Kirjoita vihkoosi. Kerro, millaisista televisio- tai radio-ohjelmista sinä pidät, tai millaisia lehtiä luet mieluiten, tai millä sivuilla käyt internetissä. Voit keksiä otsikon itse tai otsikoi LEMPIOHJELMANI / LUEN LEHTEÄ / LASTEN INTERNETSIVUT.

Media – uutisia, mielipiteitä, mainoksia ja ilmoituksia

Tiedätkö, mitä eroa on uutisella ja mainoksella? Entä miten eroavat ilmoitus ja mielipide toisistaan?

Tutki päivän sanomalehteä ja täydennä.

Uutinen kertoo uuden tiedon ajankohtaisesta asiasta. Siinä kerrotaan lyhyesti mitä on tapahtunut, missä on tapahtunut ja milloin se on tapahtunut. Uutisen otsikko on lyhyt ja osuva. Miten uutisia voi lajitella?

Esimerkiksi: _____

Mainos luo tuotteesta mielikuvia ja sillä halutaan lisätä tuotteen myyntiä.

Esimerkiksi: _____

Ilmoitus on lyhyt teksti, jossa ilmoitetaan jostakin asiasta,

Esimerkiksi: _____

Mielipide on ihmisen omia ajatuksia jostakin tietystä asiasta.

Esimerkiksi: _____

1 Lue tekstit.

- a) Mieti, onko kyseessä mainos, ilmoitus, uutinen vai mielipide. Kirjoita päätelmäsi viivoille.

**Kaupunkimme
Lampipuistoon
saapuu ensi viikolla
Sirkus Siro.
Tervetuloa!**

**Liput teltan ovelta
halvalla.**

**Esitykset joka päivä
klo 16 ja klo 19.**

Tervetuloa!

Haluaisimme ostaa hyvän
käytetyn polkupyörän.

Ystävälliset vastaukset,
puhelin 045-654213

*Toivomme, että kukaan ei enää heittelisi
karkkipapereita ja muita roskia luontoon.
Jos jokainen kerää roskan päivässä ja vie
sen roskikseen, pysyy ympäristö puhtaana.
Pidetään ympäristö siistinä ja kauniina.
Nimimerkki: Roskat pois pihoilta ja tien
varresta.*

Hohtokimallus-Saippua on todella hyväntuoksuista, hoitavaa ja edullista! Saat kolme kahden hinnalla. Nyt on saippua halpaa!
Tätä kun käytät, et ole koskaan yksin!

Kalliometsän mäenrinne

Ainutlaatuinen havainto on ensimmäinen tänä keväänä! Kalliometsän mäenrinneessä nähtiin tänä aamuna

44 vasta herännyttä käärmettä ja 6 sisiliskoja. Löydön teki luontovalokuvaaja **Tapani Partanen**.

- b) Mistä nämä tekstit voisivat löytyä?
- c) Alleviivaa tekstin sanoja tai kohtia, joiden avulla tunnistit tekstilajin.

2 Tuottakaa Lasten tv-lähetys.

- a) Jakautukaa ryhmiin.
 - ryhmä kirjoittaa uutisen runon *Dinosaurius pellossa* pohjalta.
 - ryhmä kirjoittaa oman ruokamainoksen.
 - ryhmä kirjoittaa pikkuhiiren tai oman mielipiteen.
 - ryhmä laatii ilmoituksen kadonneesta tavarasta, esim. polkupyörästä.
- b) Esittäkää tuotokset "tv-lähetyksessä".

3 Etsi lehdestä ja liimaa vihkoosi mielestäsi

- a) kiinnostavin mainos
- b) hyvä uutinen
- c) tärkeä mielipidekirjoitus
- d) mukava ilmoitus.

Perustelee valintasi.

OPPILAILLE VOITTO!

Tänä vuonna kuudesluokkalaisten ja opettajien välisen pesäpallo-ottelun voittivat toistamiseen kuudesluokkalaiset. Ottelu pelattiin aurinkoisessa säässä. Lähes kaikki yli viisi sataa koulun oppilasta olivat kannustamassa pelaajia. Voittajat kiittivät vastustajia reilusta pelistä.

4. Keskustele parisi kanssa edellisen tehtävän perusteella.

- Mikä tekee mainoksesta kiinnostavan?
- Milloin sinun tekee mieli hankkia tuote, jota mainoksessa mainostetaan?
- Mistä tunnistit uutisen?
- Mistä tunnistit mielipidekirjoituksen?
- Mitä mieltä kirjoittaja on asiasta?
- Mistä tunnistit ilmoituksen?

2. Keksi sopiva verbi ja täydennä lauseet oikeilla käsky- ja kieltomuodoilla.

- a) _____ ruokasi loppuun! _____ ruokanne loppuun!
- b) _____ huoneesi! _____ huoneenne!
- c) _____ hiljaa! _____ hiljaa!
- d) _____ aina valita! _____ aina _____!
- e) _____ juokse tielle! _____ tielle!

3. Keksi kohteliaita konditionaalimuotoisia pyyntöjä.

- f) äidille _____
- g) ystävälle _____
- h) opettajalle _____
- i) kummitukselle _____
- j) hämähäkille. _____

4. Yrittäkää naurattaa toisianne. Parista toinen keksii hassuja käskyjä imperatiivia käyttäen ja toinen toteuttaa niitä ja yrittää olla purskahtamatta nauruun. Kun kuuntelija nauraa, vuoro vaihtuu. Se joka toteuttaa enemmän käskyjä nauramatta, on voittaja.

5. Kerro parillesi tekemisistäsi. Yritä käyttää ainakin joitain seuraavista verbeistä: *solmia, hyppiä, kutittaa, laulaa, esittää, katsella.*

- a) Mitä teit viime lomalla (käytä imperfektiä)?
- b) Mitä teet ensi viikonloppuna?
- c) Mitä tekisit jos kaikki olisi sinulle mahdollista (käytä konditionaalia)?

ITSEARVIOINTI

Osaatko nyt nämä asiat. Värity ruutu, joka kuvaa parhaiten omaa oppimistasi.

	en oikein osaa vielä	osaan jo aika hyvin	osaan erinomaisesti
• Tunnistan verbin passiivimuodon.	☐	☐	☐
• Huomaan verbimuodosta, tapahtuuko verbin tekeminen menneessä vai tulevassa ajassa.	☐	☐	☐
• Osaan kertoa menneistä tapahtumista käyttäen verbin imperfekti-muotoa.	☐	☐	☐
• Tiedän, mikä on imperatiivi ja osaan käyttää sitä.	☐	☐	☐
• Tiedän, mikä on konditionaali ja osaan käyttää sitä.	☐	☐	☐
• Tunnen terveyteen, sairastumiseen, puhtauteen, ruokailuun ja hyvinvointiin liittyvää sanastoa.	☐	☐	☐

Kirjamaistiaiset

- 1 Keskustelkaa ryhmässä ja kokoa vastaukset tähän. Kuinka valitsette kirjoja? Miten sinä itse löydät kiinnostavaa luettavaa?
2. Selosta omin sanoin, mitä tarkoitetaan kirjamaistiaisilla.

- 3 Millaisista kirjoista sinä pidät? Rastita paras vaihtoehto.

Pidän

– jännityskirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan.
– seikkailukirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan.
– kauhukirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan.
– hevoskirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan.
– historiallisista kirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan.
– scifi-kirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan.
– fantasiakirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan.
– satukirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan..
– humoristisista kirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan.
– tietokirjoista	☐ useimmiten,	☐ joskus	☐ en koskaan.